

Postępowanie z pojazdami wycofanymi z eksploatacji

Obowiązki wynikające z przepisów ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25, poz. 202, z późn. zm.)

Pod pojęciem „pojazd” rozumie się pojazdy samochodowe zaliczone do kategorii M1 lub N1 oraz motorowery trójkołowe zaliczone do kategorii L2e (zgodnie z przepisami o ruchu drogowym), z wyjątkiem pojazdów historycznych:

- kategoria M1 - pojazdy samochodowe mające co najmniej cztery koła oraz zaprojektowane i wykonane do przewozu osób mające nie więcej niż osiem miejsc oprócz siedzenia kierowcy;
- kategoria N1 - pojazdy samochodowe mające co najmniej cztery koła oraz zaprojektowane i wykonane do przewozu ładunków mające maksymalną masę nieprzekraczającą 3,5 tony;
- kategoria L2e - motorowery trójkołowe o maksymalnej prędkości konstrukcyjnej nie większej niż 45 km/h i mające silnik, którego:
 - pojemność skokowa nie przekracza 50 cm³, w przypadku silnika z zapłonem iskrowym, lub
 - maksymalna użyteczna moc wyjściowa nie przekracza 4 kW, w przypadku innych silników ze spalaniem wewnętrznym, lub
 - maksymalna moc znamionowa jest nie większa niż 4 kW, w przypadku silnika elektrycznego.

Pozostałe kategorie pojazdów nie są objęte systemem zagospodarowania, o którym mowa w powyższej ustawie. Pojazdy te powinny być zagospodarowane w sposób bezpieczny dla środowiska, zgodnie z ogólnymi zasadami określonymi w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2013 r., poz. 21 z późn. zm.)

Właściciel pojazdu wycofanego z eksploatacji zobowiązany jest do:

- przekazania pojazdu przedsiębiorcy prowadzącemu stację demontażu lub przedsiębiorcy prowadzącemu punkt zbierania pojazdów (uwzględnionemu w wykazie prowadzonym przez marszałka województwa);
- złożenia wniosku o wyrejestrowanie pojazdu w terminie 30 dni od uzyskania od przedsiębiorcy prowadzącego stację lub punkt zbierania zaświadczenia o demontażu pojazdu.

Osoba przekazująca pojazd do stacji lub punktu zbierania zobowiązana jest okazać przedsiębiorcy dowód osobisty lub inny dokument potwierdzający tożsamość, dowód rejestracyjny i kartę pojazdu oraz dokument potwierdzający własność (w przypadku, gdy właścicielem jest inna osoba niż osoba wpisana w dowodzie rejestracyjnym).

Zbieranie pojazdów wycofanych z eksploatacji mogą prowadzić wyłącznie przedsiębiorcy prowadzący punkty zbierania pojazdów i przedsiębiorcy prowadzący stacje demontażu pojazdów.

Przedsiębiorca prowadzący punkt zbierania pojazdów jest obowiązany zapewnić bezpieczne dla środowiska i zdrowia ludzi zbieranie pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Punkt zbierania pojazdów powinien spełniać poniższe wymagania:

- teren punktu zbierania pojazdów powinien być zabezpieczony przed dostępem osób postronnych (w tym ogrodzony);

- powierzchnia przeznaczona do magazynowania przyjmowanych pojazdów powinna być utwardzona, szczelna, nie mniejsza niż 200 m² oraz wyposażona w system odprowadzania ścieków przemysłowych kierowanych do separatora substancji ropopochodnych;
- na terenie punktu powinno się znajdować pomieszczenie do przyjmowania i obsługi osób przekazujących pojazdy;
- punkt zbierania powinien być wyposażony w:
 - wagę lub urządzenie z wbudowaną wagą, o skali ważenia nie mniej niż 3,5 Mg;
 - szafę metalową służącą do przechowywania dokumentów przyjętych pojazdów;
 - odpowiednią do jego powierzchni ilość sorbentów, zapewniających ochronę środowiska w przypadku ewentualnych wycieków płynów eksploatacyjnych z magazynowanych pojazdów.

Demontaż pojazdów może być prowadzony wyłącznie w wyznaczonych stacjach demontażu, spełniających wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 28 lipca 2005r. w sprawie minimalnych wymagań dla stacji demontażu oraz sposobu demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 143, poz. 1206, z późn. zm.).

Przedsiębiorca prowadzący stację demontażu pojazdów zobowiązany jest do:

- 1) przyjęcia każdego pojazdu wycofanego z eksploatacji, który posiada cechy identyfikacyjne pojazdu, o których mowa w art. 66 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym. Przedsiębiorca prowadzący stację demontażu jest także obowiązany do przyjęcia pojazdu wycofanego z eksploatacji, dla którego brak jest dowodu rejestracyjnego lub który nie posiada cech identyfikacyjnych pojazdu, o których mowa w art. 66 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, a także odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji, jeżeli obowiązek przekazania tych odpadów do stacji demontażu wynika z postanowienia albo decyzji wydanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów (Dz. U. Nr 124, poz. 859, z późn. zm.)
- 2) niepobierania opłaty za przyjęcie pojazdów:
 - kompletnych i niezawierających dodatkowych odpadów, zarejestrowanych na terytorium kraju (przy czym za pojazd kompletny uważa się pojazd zawierający wszystkie istotne elementy, wskazane w rozporządzeniu Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 24 marca 2006 r. w sprawie listy istotnych elementów pojazdu kompletnego (Dz. U. Nr 58, poz. 407) i którego masa nie jest mniejsza niż 90% właściwej masy pojazdu);
 - niekompletnych przekazywanych przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej, Policję, Straż Graniczną, Służbę Celną, Służbę Więzienną, Inspekcję Transportu Drogowego, Biuro Ochrony Rządu, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Wywiadu Wojskowego, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, jednostki ochrony przeciwpożarowej oraz kontroli skarbowej;

Opłata może zostać pobrana od właściciela pojazdu, jeżeli jest spełniony co najmniej jeden z następujących warunków:

- 1) pojazd wycofany z eksploatacji nie jest zarejestrowany na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa

członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;

2) pojazd wycofany z eksploatacji:

a) jest niekompletny (za niekompletny pojazd uważa się pojazd, który nie zawiera co najmniej jednego istotnego elementu),

b) zawiera odpady, które zostały do niego dodane.

jedynie w przypadku przyjmowania od właściciela niekompletnego pojazdu wycofanego z eksploatacji. Opłata ta może przekraczać wysokości 10 zł za 1 kg brakującej masy pojazdu.

- 3) unieważnienia dowodu rejestracyjnego, karty pojazdu i tablic rejestracyjnych, a także wydania zaświadczenia o demontażu pojazdu – w przypadku przyjęcia pojazdu kompletnego;
- 4) wydania zaświadczenia o przyjęciu niekompletnego pojazdu – w przypadku przyjęcia pojazdu niekompletnego, po ewentualnym uiszczeniu przez właściciela pojazdu stosowanej opłaty;
- 5) prowadzenia ewidencji zaświadczeń o demontażu pojazdu oraz zaświadczeń o przyjęciu niekompletnego pojazdu, wydanych przez niego i przez przedsiębiorców prowadzących punkty zbierania pojazdów z którymi podpisał umowę;
- 6) zapewnienia bezpiecznego dla środowiska i zdrowia ludzi przetwarzania pojazdów wycofanych z eksploatacji i powstających z nich odpadów (zgodnie z zasadami wskazanymi poniżej);
- 7) zapewnienia poziomu odzysku i recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji w wysokości odpowiednio 95% i 85% masy pojazdów przyjętych do stacji rocznie (sposób obliczania poziomów odzysku i recyklingu określony został w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 października 2010 r. w sprawie obliczania poziomów odzysku i recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 202, poz. 1340);

1. Przedsiębiorca prowadzący stację demontażu, który w roku kalendarzowym nie wykonał obowiązku, zapewnienia wymaganych poziomów odzysku i recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych eksploatacji, jest obowiązany do obliczenia i uiszczenia bez wezwania opłaty za nieosiągnięcie wymaganego poziomu odzysku i recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji, obliczanej odrębnie w przypadku nieosiągnięcia wymaganego poziomu odzysku lub recyklingu.

2. Opłatę za nieosiągnięcie wymaganego poziomu odzysku i recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji oblicza się jako iloczyn stawki opłaty i brakującej masy odpadów niezbędnej do osiągnięcia wymaganego poziomu odzysku lub recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji.

3. Stawka opłaty za nieosiągnięcie wymaganego poziomu odzysku i recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji wynosi:

- 1) 0,05 zł za każdy kilogram brakującej masy odpadów niezbędnej do osiągnięcia wymaganego poziomu odzysku lub recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji, w przypadku gdy do osiągnięcia wymaganego poziomu brakuje nie więcej niż 5%;
- 2) 0,1 zł za każdy kilogram brakującej masy odpadów niezbędnej do osiągnięcia wymaganego poziomu odzysku lub recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji, w przypadku gdy do osiągnięcia wymaganego poziomu brakuje więcej niż 5%.

4. W przypadku nieosiągnięcia wymaganego poziomu odzysku lub recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji przez co najmniej dwa kolejne lata, stawka opłaty za nieosiągnięcie wymaganego poziomu odzysku i recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji do obliczenia opłaty należnej za drugi i każdy kolejny rok nieosiągnięcia wymaganego poziomu stanowi dwukrotność stawki określonej zgodnie z ust. 3.

5. Opłata za nieosiągnięcie wymaganego poziomu odzysku i recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji jest uiszczana na odrębny rachunek bankowy urzędu marszałkowskiego, w terminie do dnia 15 marca roku następującego po roku, którego opłata dotyczy.

6. W przypadku stwierdzenia, że przedsiębiorca prowadzący stację demontażu, mimo ciążącego na nim obowiązku, nie uiszczył opłaty za nieosiągnięcie wymaganego poziomu odzysku i recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji albo uiszczył opłatę w wysokości niższej od należnej, marszałek województwa wydaje decyzję, w której określa wysokość tej opłaty.

8) sporządzania i przedkładania Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz właściwemu miejscowo marszałkowi województwa, w terminie do dnia 15 marca każdego roku (za rok poprzedni), sprawozdania o:

- liczbie, markach, masie i roku produkcji pojazdów oraz masie pojazdów wycofanych z eksploatacji, przyjętych do stacji demontażu;
- masie odpadów poddanych odzyskowi, w tym recyklingowi, oraz przekazanych do odzysku, w tym recyklingu, a także masie przeznaczonych do ponownego użycia przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów wycofanych z eksploatacji;
- przedsiębiorcach, którym przekazano odpady do odzysku, w tym recyklingu, z podaniem nazwy, siedziby i adresu albo imienia, nazwiska i adresu przedsiębiorcy;
- przedsiębiorcach, którym przekazano odpady do unieszkodliwiania, z podaniem nazwy, siedziby i adresu albo imienia, nazwiska, miejsca zamieszkania i adresu przedsiębiorcy;
- osiągniętym w danej stacji demontażu poziomie odzysku i recyklingu.

Prowadzący stację demontażu zobowiązany jest przechowywać dokumenty, na podstawie których sporządzane jest sprawozdanie przez 5 lat.

Przepisy karne i kary administracyjne związane z naruszeniem lub nierealizowaniem obowiązków wynikających z ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25, poz. 202, z późn. zm.)

Przedsiębiorca wprowadzający pojazd, który:

- nie zapewnia oznaczania przedmiotów wyposażenia lub części pojazdów,
- nie przekazuje przedsiębiorcy prowadzącemu stację demontażu informacji dotyczących sposobu demontażu nowego typu pojazdu,
- nie składa zawiadomienia o podjęciu działalności w zakresie produkcji, importu lub
- wewnątrzwspólnotowego nabycia pojazdów lub składa zawiadomienie zawierające fałszywe dane podlega karze grzywny.

Producent oraz dokonujący wewnątrzwspólnotowego nabycia lub importu przedmiotów wyposażenia i części pojazdów, który nie udostępnia wprowadzającemu pojazd lub przedsiębiorcy prowadzącemu stację demontażu informacji dotyczących sposobu

demontażu, magazynowania lub testowania przedmiotów wyposażenia lub części pojazdu, które mogą być przeznaczone do ponownego użycia – podlega karze grzywny.

Użytkownik (właściciel) pojazdu, który nie przekazuje pojazdu wycofanego z eksploatacji do przedsiębiorcy prowadzącego stację demontażu lub przedsiębiorcy prowadzącego punkt zbierania pojazdów - podlega karze grzywny.

Przedsiębiorca prowadzący stację demontażu, który:

- nie przyjmuje pojazdu wycofanego z eksploatacji do stacji demontażu,
- nie wydaje właścicielowi pojazdu zaświadczenia o demontażu pojazdu/zaświadczenia o przyjęciu niekompletnego pojazdu lub nie przekazuje tego zaświadczenia organowi rejestrującemu właściwemu ze względu na miejsce ostatniej rejestracji pojazdu,
- nie składa rocznego sprawozdania lub składa sprawozdanie nierzetelne podlega karze grzywny.

Prowadzenie stacji demontażu niezgodnie z przepisami ustawy skutkować może cofnięciem uzyskanego zezwolenia. Poświadczenie nieprawdy skutkuje natychmiastowym cofnięciem przez marszałka województwa pozwolenia na wytwarzanie odpadów lub pozwolenia zintegrowanego oraz jest przestępstwem w myśl przepisów ustawy kodeks karny.

Przedsiębiorca prowadzący punkt zbierania pojazdów, który:

- nie przyjmuje pojazdu wycofanego z eksploatacji do punktu zbierania pojazdów,
- nie wydaje właścicielowi pojazdu zaświadczenia o demontażu pojazdu /zaświadczenia o przyjęciu niekompletnego pojazdu, podlega karze grzywny.

Prowadzenie punktu zbierania pojazdów niezgodnie z przepisami ustawy skutkować może cofnięciem uzyskanego zezwolenia.

Przedsiębiorca lub osoba, która poza stacją demontażu dokonuje:

- 1) usunięcia z pojazdów wycofanych z eksploatacji elementów lub substancji niebezpiecznych, w tym płynów,
- 2) wymontowania z pojazdów wycofanych z eksploatacji przedmiotów wyposażenia lub części nadających się do ponownego użycia,
- 3) wymontowania z pojazdów wycofanych z eksploatacji elementów nadających się do odzysku lub recyklingu

podlega karze pieniężnej od 10 000 do 300 000 zł.

Informacje dotyczące recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji znajdują się również na stronie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska:

<http://www.gios.gov.pl/artykuly/podkategoria/39/Recycling-pojazdow-zuzytych>